

LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS
LS, NPT, HKo

Ohje automaattisten paloilmoin- ja sammutuslaitteistojen tilapäisestä irtikytkenästä

LUP TOIMIOHJE 2015-1

Käyttö: Asiakkaiden ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen henkilöstön käyttöön
Käyttöalue: Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos

Hyväksytty:	Laatijat:	Päivämäärä:	Versio:
24.9.2015 Tuomas Pälviä	HIKLU, LS, NPT, HKo	24.9.2015	1.0
Päivitetty:			

Ohje on laadittu yhteistyössä Helsingin pelastuslaitoksen, Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen kesken.

Säädösperusta

Ohje perustuu pelastuslakiin 379/2011, 4 § Huolellisuusvelvollisuus, 9 § Rakennusten palo- ja poistumisturvallisuus, 12 § Laitteiden kunnossapito, 14 § Omatoiminen varautuminen, 81 § Korjausmääräys ja toiminnan keskeyttäminen ja 82 § erityiset turvallisuusvaatimukset.

Ohjeen tarkoitus

Tämän ohjeen tarkoituksena on luoda toimintamalli siitä, miten menetellään paloilmoitin- tai sammutuslaitteiston irtikytöntilanteessa. Ohje on tarkoitettu rakennuksen omistajalle, haltijalle, korjaus- tai rakentamistyöstä vastaavalle sekä pelastusviranomaisille. Ohje koskee sekä lyhyt- ja pitkäkestoisen irtikytöntilanteen, että äkillisen vikaantumisen aiheuttaman toimintakyvyttömyyden vaatimuksia.

Automaattinen paloilmoitin- ja sammutuslaitteisto

Automaattisella paloilmoittimella ja sammutuslaitteistolla on yleensä kompensoitu rakennuksessa poistumisetäisyyksiä, kantavien rakenteiden luokitusta, palo-osaston enimmäiskoon ylitystä, pintaluokkavaatimuksia, savunpoiston järjestelyjä tai muita paloteknisiä vaatimuksia. Laitteistot voivat olla oleellinen osa rakennuksen henkilöturvallisuutta (hoito- ja majoitustilat). Laitteiston toimintakyvyttömyys voi aiheuttaa rakennuksessa tilanteen, jossa rakennus ei ole rakennusluvan mukaisessa kunnossa eikä rakennuksen henkilö- tai paloturvallisuus ole hyväksyttävällä tasolla. Palovartiointilla varmistetaan rakennuksen henkilö- ja paloturvallisuus laitteiston korjauksen ajan siten, että rakennuksen käyttö voi jatkua turvallisesti keskeytyksettä.

Irtikytöntilanteen aikana onnettomuusriski rakennuksessa saattaa joissain tapauksissa kohota henkilöturvallisuuden kannalta niin suureksi, että pelastusviranomaisen voi harkintansa jälkeen keskeyttää toiminnan rakennuksessa irtikytöntilanteen ajaksi. Toiminta voidaan joutua keskeyttämään henkilö- tai paloturvallisuuden kannalta kriittisissä kohteissa (mm. hoito- ja majoitustilat, suuret kauppakeskukset), joissa palovartiointitoimenpiteillä ei saada järjestettyä rakennukseen riittävän turvallista tasoa.

Rakennukset voivat poiketa ominaisuuksiltaan, esimerkiksi henkilö- ja paloturvallisuuden kannalta huomattavasti toisistaan, jopa saman käyttötavan mukaiset kohteet voivat poiketa toisistaan merkittävästikin. Pelastusviranomaisen käyttää aina tapauskohtaista harkintaa irtikytöntoimenpiteistä. Liitteenä olevan taulukon periaatteet käyttötarkoituksen vaikutuksesta palovartiointiin ovat suuntaa antavia.

Vastuu laitteiden toiminnasta ja kunnossapidosta on aina kiinteistön omistajalla ja haltijalla sekä toiminnanharjoittajalla. Kohteen tulee varautua mahdollisiin laitteiston irtikytöntilanteisiin pelastussuunnitelmassa. Kiinteistön omistajalla ja haltijalla sekä toiminnanharjoittajalla on myös vastuu hätäkeskusyhteyden linjavikavalvonnan sekä laitteiston vikatilanteiden valvonnan järjestämisestä sekä vikatilanteiden korjaamisesta. Hätäkeskuksen tai pelastuslaitoksen toimialueeseen ei kuulu linjavikojen tai laitteiston vikatilanteiden havaitseminen, vikatilanteisiin vastaaminen, vian aiheuttajan kartoittaminen tai korjaaminen.

Kiinteistön omistajalla ja haltijalla sekä toiminnanharjoittajalla on velvollisuus ilmoittaa pelastusviranomaiselle ja hätäkeskukseen rakennuksessa tapahtuvista irtikytöistä, linjaviasta tai laitteiston vikatilanteista.

Lähtökohtaisesti vain nimetty laitteiston hoitaja saa tehdä irti- ja takaisinkytkennät. Kytkennöistä on pidettävä päiväkirjaa. Toiminta on järjestettävä niin, että erheellisiltä hälytyksiltä vältytään.

Laitteisto voi joutua äkillisesti toimintakyvyttömäksi esimerkiksi linjavian tai laitteiston vikatilanteen takia. Irtikytöntä voi olla myös suunnitelmallista esimerkiksi huolto- tai muutostöiden vuoksi. Irtikytöntä voi olla myös osittainen tai alkaa äkillisenä ja jatkua pitkäkestoisena.

Äkillinen laitteiston toimintakyvyttömyys

Laitteisto voi joutua äkillisesti toimintakyvyttömäksi käytössä olevassa rakennuksessa esimerkiksi ilmaisimen tai suuttimen rikkoutuessa, vesilähdeongelman, linjavian tai laitteiston teknisen vian vuoksi. Tilanteen muuttuessa pitkäkestoiseksi, tulee huomioida suunnitelmallisen irtikytkemisen periaatteet.

Jos laitteiston osia kytketään pois käytöstä, on kyseisillä alueilla järjestettävä palovartiointi kohteeseen laaditun pelastussuunnitelman mukaan. Pelastusviranomaisen voi tarvittaessa ohjeistaa palovartiointin järjestämisen, jos irtikytöntä joudutaan tekemään laitteiston (ei yksittäisen ilmaisimen) vian takia ja korjaamista tai huoltoa ei voida toteuttaa välittömästi. Ohjeistuksessa huomioidaan kohteen henkilöriski, rakennuksen käyttötapa ja paloriskit (esim. vaaralliset aineet). Tarvittaessa on käytettävä useampia palovartioita.

Suunnitelmallinen irtikytkeminen

Mikäli laitteiston sulkeminen liittyy laitteiston normaaliin kunnossapitoon tai suunniteltuun huoltotoimenpiteeseen ja toimenpide on lyhykestoinen, ei pelastuslaitoksella ole erityisvaatimuksia toimenpiteen suhteen. Kiinteistön henkilökunnalle tulee asiasta informoida.

Pidempikestoissa, laaja-alaisissa tai henkilöturvallisuuden kannalta merkittävissä irtikytöntilanteissa pelastusviranomaisen voi edellyttää erityisiä toimenpiteitä, kuten palovartiointia. Mikäli irtikytöntä aiheuttaa vaaraa henkilöturvallisuudelle, voi pelastusviranomaisen harkinnan mukaan keskeyttää toiminnan kohteessa.

Tilannearvioinnissa pelastusviranomaisen tulee huomioida mm. laitteiston omaehtoisuus ym. vaikuttavat seikat.

Jos alue on tehokkaasti osastoitu normaalikäytössä olevista tiloista, palo-osaston pinta-ala ei edellytä tilan varustamista automaattisella paloilmoittimella tai sammutuslaitteistolla eikä irtikytkentä aiheuta henkilöturvallisuuteen oleellisia muutoksia, voidaan palovartiointin periaatteista pelastusviranomaisen harkinnan mukaan poiketa. Alueen valvontaan voidaan käyttää joissain tapauksissa myös tarkoitukseen sopivaa tilapäistä palovaroitinjärjestelmää, joka hälyttää jatkuvasti miehitettyyn paikkaan.

Osittaisesta irtikytkemisestä ei tarvitse tehdä ilmoitusta hätäkeskukseen. Jos koko laitteisto kytketään irti hälytysyhteydestä, on asiasta ilmoitettava alueen pelastuslaitokselle ja hätäkeskukseen.

Palovartiointi

Irtikytkettävän alueen vartijan tulee olla tilat tunteva henkilö. Vartijalla tulee olla kulkuoikeudet kaikki valvottuihin tiloihin. Palovartijalla tulee olla valmiudet palon paikantamiseen paloilmoittimelta, hätäilmoituksen tekoon ja riittävät alkusammutustaidot sekä alkusammutuskalustoa käytettävissään.

Kiertovartiointi

Kiertovartiointinalla tarkoitetaan vartiointia, jossa rakennuksen kaikki tilat tulee kiertää ennalta määritellyn ajanjakson välein. Kiertovartiointia suorittava henkilö voi poistua rakennuksesta. Kiertovartiointin tarve on yleensä 1 tunnin välein.

Jatkuva vartiointi

Jatkuvalla vartiointinalla tarkoitetaan vartijaa tai vartijaryhmää, joka suorittaa tilassa jatkuvaa kiertovartiointia poistumatta rakennuksesta. Jatkovaa vartiointia suorittavien henkilöiden määrä tulee mitoittaa siten, että kohteen kaikki tilat ovat jatkuvan valvonnan alla ja saavutettavissa tulipalotilanteessa riittävän nopeasti. Vartiointia suorittavat henkilöt eivät saa poistua rakennuksesta ilman korvaavia henkilöitä.

Huomioitavaa

- Paloturvallisuus on pelastuslain vaatimusten mukaisella tasolla (poistumistiet, alkusammutuskalusto, palokuorma, palo-ovet jne.).
- Kiinteistö selvittää vakuutusyhtiöltä suojeluohjeet automaattisen paloilmoitinlaitteiston tai sammutuslaitteiston irtikytkemisestä.
- Irtikytkentäaika ja -alue rajataan aina mahdollisimman pieneksi.
- Irtikytkentäalueen palokellot ja painikkeet tulee rajata irtikytkennän ulkopuolelle.
- Tulitöitä ja palovaaraa aiheuttavia töitä vältetään sekä tulityösuojeluohjeen vaatimuksia noudatetaan.

Valvonnan maksullisuus

Pääosa pelastuslaitoksen suorittamasta valvontatyöstä on pelastuslain 379/2011 96 §:n mukaisesti maksullista 1.1.2013 alkaen.

Lisätietoja

Päivystävä palotarkastaja arkipäivisin 9:00 -11:30 puh. 09- 8162 6815
www.lup.fi

Tuomas Pälviä
riskienhallintapäällikkö

Liitteet

Liite 1 Automaattisen paloilmoittimen ja sammutuslaitteiston toimintakyvyttömyys, vaatimukset

Liite 1 Vaatimukset automaattisen paloilmoittimen ja sammutuslaitteiston toimintakyvyttömyyden aikana

Käyttötapa	Huomioitavaa
Hoitolaitokset (sairaalat, vanhainkodit, erityisryhmien asuminen, vankilat, ympärivuorokautiset päiväkodit)	Hoidetaan jatkuvalla palovartiointilla. Varmistuttava hoituhuonekohtaisesta varoittamisesta esim. huonekohtaisilla palovaroittimilla, joiden toiminta varmistettava. Vartiointi voidaan toteuttaa henkilökunnan lisäyksellä.
Majoitustilat (hotellit, asuntolat)	Hoidetaan jatkuvalla palovartiointilla. Varmistuttava majoitushuonekohtaisesta varoittamisesta esim. huonekohtaisilla palovaroittimilla (ilman varoitinta huoneessa ei majoituta), joiden toiminta varmistettava. Vartiointi voidaan toteuttaa henkilökunnan lisäyksellä.
Kokoontumis- ja liiketilat (kauppakeskukset, myymälät, urheiluhallit, päiväkodit, koulut, kirjastot, ravintolat)	Kokoontumis- ja liiketilojen koko määrittelee palovartiointin tason. Suurissa tiloissa jatkuva palovartiointi käytön aikana henkilöturvallisuuden vuoksi. Yöllä kiertovartiointi.
Työpaikatilat (toimistot, virastot)	Kiertovartiointi, jos henkilökuntaa ei paikalla. Päiväkäytön jatkuva palovartiointi voidaan hoitaa henkilökunnan toimesta.
Tuotanto- ja varastotilat	Palovartiointi hoidetaan kiertävänä. Huomioitava kohteen mahdolliset suuret omaisuusarvot, palo-osastojen laajuus sekä toiminnan palovaarallisuus.
Autosuojat (maanalaiset ja maanpäälliset pysäköintilaitokset, pysäköintitalot)	Palovartiointi hoidetaan kiertävänä. Tavanomaista suuremmissa ja maanalaisissa autosuojissa palovartiointi hoidetaan jatkuvana.